

RAPPORT

Natuurtoets Colosseumplot en Rosestraatplot Rotterdam

In het kader van de Wet natuurbescherming

Klant: Stichting gebiedsontwikkeling aan de Maas (StiGaM)

Referentie: BG720-RHD-XX-XX-RP-EO-1

Status: Definitief/1

Datum: 07 april 2023

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

George Hintzenweg 85
3068 AX Rotterdam
Netherlands
Water & Maritime

+31 88 348 90 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets Colosseumplot en Rosestraatplot Rotterdam

Sub titel: In het kader van de Wet natuurbescherming
Referentie: BG720-RHD-XX-XX-RP-EO-1

Status: Definitief/1
Datum: 07 april 2023
Projectnaam: BG720
Projectnummer: BG720
Auteur(s): Ruud Hendriks, Emmy Post

Opgesteld door: Ruud Hendriks

Gecontroleerd door: Chantal Posthouwer

Datum: 26 maart 2023

Goedgekeurd door: Koen Bos

Datum: 11 april 2023

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	1
2.1	Beschrijving plangebied en de directe omgeving	1
2.2	Voorgenomen ingreep	4
3	Toetsing wettelijk beschermde gebieden	5
3.1	Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde gebieden	5
3.2	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden	5
3.3	Kenschets Oude Maas	6
3.4	Storingsfactoren en effectenbeoordeling	6
3.5	Conclusie wettelijk beschermde gebieden	7
4	Toetsing wettelijk beschermde soorten	8
4.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	8
4.2	Aanwezigheid of te verwachten wettelijk beschermde soorten	8
4.2.1	Vaatplanten	8
4.2.2	Grondgebonden zoogdieren	9
4.2.3	Vleermuizen	10
4.2.4	Broedvogels	11
4.2.5	Vissen	13
4.2.6	Amfibieën	13
4.2.7	Reptielen	13
4.2.8	Ongewervelden	14
4.3	Conclusie en advies wettelijk beschermde soorten	14
5	Toetsing wettelijk beschermde houtopstanden	17
5.1	Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde houtopstanden	17
5.2	Voorgenomen kapomvang en beoordeling	17
5.3	Conclusie wettelijk beschermde houtopstanden	17
6	Toetsing planologisch beschermde gebieden	18
6.1	Werkwijze onderzoek naar planologisch beschermde gebieden	18
6.2	Ligging plangebied ten opzichte van het Natuurnetwerk	18
6.3	Toetsing Omgevingsverordening Provincie Zuid-Holland NNN	19
6.4	Conclusie toetsing planologisch beschermde gebieden	19

7	Conclusie en aanbevelingen	20
7.1	Gebiedsbescherming	20
7.2	Soortenbescherming	20
7.3	Houtopstanden	20
7.4	Natuurnetwerk Nederland	20
	Literatuur	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Stichting gebiedsontwikkeling aan de Maas (StiGaM) is voornemens om in het gebied tussen de 2^e Rosestraat en Colosseumweg in Rotterdam nieuwbouw te realiseren. Ruimtelijke plannen en/of ingrepen moeten getoetst worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving. In Nederland worden de natuurwaarden via de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) beschermd. Onder de Wnb is de bescherming geregeld van Natura 2000-gebieden, soorten die genoemd zijn in de vogelrichtlijn, de habitatrichtlijn alsook overige soorten opgenomen in de bijlagen van de Wnb, en van houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming worden natuurgebieden planologisch beschermd via onder andere het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). Royal HaskoningDHV (RHDHV) is gevraagd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling te toetsen aan voorgenoemde natuurwet- en regelgeving.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport geeft een algemene indruk van het plangebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets betreft de toetsing van het voornemen aan de vigerende natuur- en regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Beknopte voortoets in het kader van Natura 2000;
- Quickscan soortenbescherming;
- Beoordeling houtopstanden;
- Beoordeling planologisch beschermde Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Uit de natuurtoets volgt of er in het kader van Natura 2000 een nadere ecologische beoordeling nodig is en of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. Ook volgt uit de rapportage of er in het kader van houtopstanden vervolgstappen noodzakelijk zijn. Daarnaast geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermde NNN nodig zijn.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 is de beknopte voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden beschreven. In hoofdstuk 4 is de quickscan ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. In hoofdstuk 5 is beoordeeld of de te kappen bomen wettelijk beschermd zijn. Hoofdstuk 6 beschrijft effecten op het planologische beschermde NNN. Tot slot zijn in hoofdstuk 7 de conclusies samengevat en worden aanbevelingen gedaan. Het juridische en beleidskade waarin de wet en regelgeving van de Wet natuurbescherming en het NNN is beschreven is in bijlage 1 toegevoegd.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Beschrijving plangebied en de directe omgeving

Het plangebied is gelegen in Rotterdam in de provincie Zuid-Holland. Het plangebied wordt in het noorden en oosten begrensd door spoorlijnen. Ten westen van het plangebied wordt het begrensd door de 2^e Rosestraat en de daar aangrenzende bouwterreinen. De zuidzijde van het projectgebied wordt begrensd door de Colosseumweg. Het projectgebied wordt van noordwest tot oost doorsneden door het Varkensdordseviaduct. In Figuur 2-1 is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 2-1. De ligging van het plangebied (rood omlijnd) in de omgeving.

Het plangebied is gelegen in een stedelijke omgeving. Het zuidelijke gedeelte is al ingericht als bouwterrein. Dit deel bestaat uit zandgrond, opslag van materiaal en bouwketen. Op dit terrein vonden tijdens het veldbezoek werkzaamheden plaats. Het noordelijke gedeelte is deels een zanderig open bouwrijp terrein. Aan de noordzijde van het terrein staan richting het spoor drie gebouwen met daar omheen bestrating. Daarnaast staat in de noordoosthoek één boom. Dit betrof een wilg. Op het terrein zijn enkele stroken met bramen en heesters aanwezig. Deze bevinden zich lang de noordwestzijde en langs de noordzijde van het Varkenoordseviaduct. Daarnaast is er een strook met enkele berken, bramen en grasbeplanting langs de zuidzijde van het Varkenoordseviaduct.

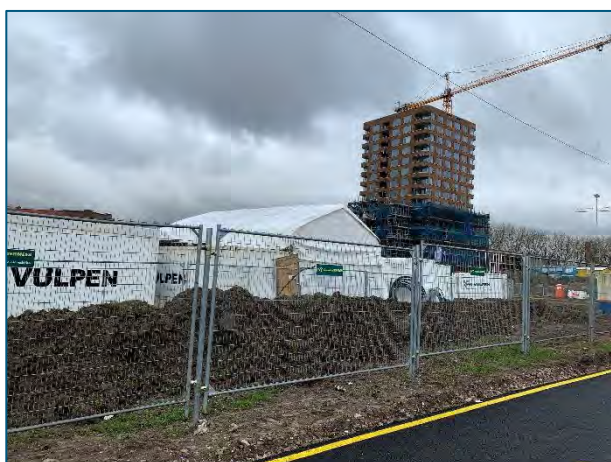
Figuur 2-2 tot en met Figuur 3-4 geven een impressie van het plangebied. Alle foto's zijn gemaakt door Royal HaskoningDHV gedurende het veldbezoek op 6 maart 2023.

Figuur 2-2. Links een impressie van de westzijde van het gebouw en rechts een impressie van de zuid- en westzijde van het gebouw waarbij een deel van het parkeerterrein zichtbaar is.

Figuur 2-3. Links een impressie van de noordzijde van het gebouw en de begroeiing naast het gebouw en rechts een impressie van de oostzijde van het gebouw en de begroeiing hiernaast. In de boom is een (oud) eksternest aanwezig.

Figuur 2-4. Links een impressie van de geplaatste bouwketen en opslag in het zuiden van het plangebied en rechts de bouwplaats in het plangebied.

2.2 Voorgenomen ingreep

Het voornemen bestaat uit het realiseren van nieuwbouw. Voor het zuidelijke gedeelte geldt dat het terrein reeds bouwrijp is. Er zijn hier geen sloop- of rooiwerkzaamheden voorzien. De te beoordelen activiteit voor dit terrein betreft het bebouwen van het terrein en het toekomstig gebruik als appartementencomplex. De verwacht start van deze bouw is begin 2024.

Voor het noordelijke gedeelte geldt dat dit terrein deels bouwrijp is gemaakt. In het plangebied hier is nog wel beplanting aanwezig dat mogelijk wordt gerooid. Daarnaast wordt de aanwezige bebouwing gesloopt. De te beoordelen activiteit voor dit deel betreft dan ook de rooi- sloop, en, bouwwerkzaamheden en het toekomstig gebruik als appartementencomplex. De verwachte start van de bouw op deze locatie is begin 2024. De planning voor de rooi- en sloopwerkzaamheden is nog niet bekend.

3 Toetsing wettelijk beschermde gebieden

In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied wettelijk beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) zijn gelegen en is beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (beknopte voortoets). Daarnaast zijn de benodigde vervolgstappen beschreven.

3.1 Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde gebieden

Om na te gaan welke wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn gelegen, is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd (Ministerie van LNV, 2023a). Vervolgens is op basis van expert judgement een inschatting gemaakt van de effecten van de geplande ingreep in relatie tot de omliggende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld aan de hand van de storingsfactoren zoals geformuleerd in de zogenoemde Effectenindicator (Ministerie van LNV, 2023b). Vervolgens is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen de effecten vanuit de voorgenomen ingreep en de onder de Wnb geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

3.2 Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Oude Maas en ligt op circa 6,8 kilometer afstand van het plangebied (Figuur 3-1). Andere Natura 2000-gebieden, zoals het Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk liggen op meer dan 9 kilometer afstand van het plangebied.

Figuur 3-1. Ligging van het plangebied (blauw omlijnd) ten opzichte van de beschermde Natura 2000-gebieden (groen gearceerd) Provincie Zuid-Holland).

3.3 Kenschets Oude Maas

De Oude Maas is een van de vele rivierarmen van de Rijn en Maas, die stroomt vanaf de Merwede in Dordrecht en afwatert op de Nieuwe waterweg bij Hoogvliet. Het gebied staat door de verbinding met de Nieuwe Waterweg onder invloed van getijden, hoewel dit sinds de realisatie van de deltawerken wel is afgenomen. Langs de Oude Maas komen vooral wilgenbossen voor, in mindere mate zijn er ook biezenvelden, rietvelden en ruigten aanwezig. De belangrijkste natuurwaarden vormen de vloedbossen die onder invloed staan van zoetwatergetijden.

3.4 Storingsfactoren en effectenbeoordeling

De Effectenindicator zoals aangereikt door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit geeft een negentiental mogelijke effecten, de zogenoemde storingsfactoren, waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden ten aanzien van in Natura 2000-gebieden beschermde waarden. Op basis van deze storingsfactoren worden de effecten op de Natura 2000-gebieden in de omgeving beoordeeld.

Analyse van relevante storingsfactoren (scope)

De voorgenoemde activiteit leidt niet tot aanvullend ruimtebeslag in en rond Natura 2000-gebieden en grijpt niet in op het regionale grondwater of watersystemen waar enig Natura 2000-gebied onderdeel van is. Hierdoor is geen sprake van storingsfactoren als verdroging of vernatting. Het plangebied is gelegen op grote afstand van Natura 2000-gebieden. Er doen zich daarom geen storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering voor. Ook storingsfactoren als veranderingen door populatiedynamiek en bewuste soortensamenstelling doen zich niet voor. De afstand van de Natura 2000-gebieden tot het plangebied is dusdanig groot dat indirect negatieve effecten door geluid, licht, trillingen en optische verstoring op voorhand uitgesloten kunnen worden. Dit als gevolg van het gegeven dat emissies van geluid, licht en trillingen, door tussenliggend landgebruik als snelwegen en woonkernen, in combinatie met de afstand, ter plaatse van geen enkel Natura 2000-gebied nog waarneembaar zijn. Daarmee blijven alleen nog storingsfactoren verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie over, waarvoor geldt dat significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Deze worden in de volgende paragraaf nader beoordeeld.

In **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is de scope van de bovengenoemde storingsfactoren samenvattend weergegeven. Met rood is aangegeven of de storingsfactoren mogelijk van toepassing zijn bij de voorgenoemde ingreep.

Tabel 3-1. Potentiële storingsfactoren in Natura 2000-gebieden. De storingsfactoren die mogelijk van toepassing zijn, zijn met een kruis gemarkeerd.

Storingsfactoren					
Oppervlakteverlies		Verzilting		Verandering overstromingsfrequentie	
Versnippering		Verontreiniging		Verandering dynamiek substraat	
Verzuring door N-depositie uit de lucht	X	Verdroging		Verstoring door geluid	
Vermesting door N-depositie uit de lucht	X	Vernatting		Verstoring door licht	
Verzoeting		Verandering stroomsnelheid		Verstoring door trilling	
				Optische verstoring	
				Verstoring door mechanische effecten	
				Verandering door populatiedynamiek	
				Bewuste verandering soortensamenstelling	

Verzuring en vermesting door stikstofdepositie

De inzet van werktuigen (met verbrandingsmotoren) tijdens de aanlegwerkzaamheden leidt mogelijk tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie in de omgeving van het plangebied. De gebruiksfase kan mogelijk ook leiden tot een toename in stikstofdepositie. In de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn diverse stikstofgevoelige habitattypen aanwezig. Een toename van stikstofdepositie in deze gebieden kan leiden tot verzuring en vermesting. Door verzuring kunnen daarvoor gevoelige plantensoorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verslechtering van de kwaliteit van een habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van (dier)soorten. Door vermesting kan een beperkt aantal plantensoorten sterk toenemen ten koste van andere (zeldzame) plantensoorten die vaak gebaad zijn bij weinig stikstof. Dit heeft effect op diersoorten doordat hierdoor verandering van het leefgebied optreedt. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, als gevolg van verzuring en vermesting door stikstofdepositie uit de lucht (tijdens de aanlegfase en gebruiksfase) zijn niet op voorhand uit te sluiten.

Voorheen voorzag de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in een partiële vrijstelling voor de vergunningsplicht indien als gevolg van bouwactiviteiten sprake is van stikstofdepositie. Van 1 juli 2021 tot 2 november 2022 diende er geen stikstofberekening meer plaats te vinden voor bouwactiviteiten, die in de aanlegfase van een plan noodzakelijk zijn, noch hoefde er een vergunning te worden aangevraagd. Echter is na uitspraak van de rechter op 2 november 2022 (Raad van State) deze partiële vrijstelling komen te vervallen. Voor zowel de aanlegwerkzaamheden als het toekomstige gebruik van het terrein dient dan ook een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstof gelijk of meer dan 0,01 N mol/ha/j is, zijn vervolgstappen zoals een aanvullende ecologische beoordeling, extern salderen of het treffen van andere mitigerende maatregelen of het aanvragen van een vergunning mogelijk noodzakelijk in het kader van de Gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming.

Door DGMR¹² is een onderzoek gedaan naar stikstofdepositie voor de beoogde ontwikkeling. Uit deze berekeningen blijkt dat zowel de aanlegfase als de gebruiksfase niet leidt tot een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/ha/jr op Natura 2000-gebied. Een significant effect op Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie is daarmee uitgesloten. Indien er wijziging plaats vinden aan de uitgangspunten dienen deze uitgangspunten in Aeries Calculator opnieuw te worden getoetst.

3.5 Conclusie wettelijk beschermde gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Oude Maas en ligt op circa 6,8 kilometer afstand van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden, liggen op meer dan 8 kilometer afstand van het plangebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten verzuring en vermesting op de omliggende Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten. Vanwege het vervallen van de partiële vrijstelling dient voor het voornemen voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. Op basis van de door DGMR uitgevoerde berekening blijkt dat de toename van stikstof in de aanleg- en gebruiksfase maximaal 0,00 N mol/ha/j bedraagt, vervolgstappen zijn in het kader van de Gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk.

¹ DGMR, 9 februari 2023, Plot Colosseumweg Rotterdam onderzoek stikstofdepositie

² DGMR 15 februari 20203, Plot Rosestraat Rotterdam onderzoek stikstofdepositie

4 Toetsing wettelijk beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten beschreven en wordt voor de aanwezige habitats beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten. Tevens is per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden eventuele vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het onderzoeksgebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het onderzoeksgebied voorkomen, zijn op 7 maart 2023 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het onderzoeksgebied en enkele kilometers rondom het onderzoeksgebied (NDFF, 2023). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten (Verspreidingsatlas, 2023). Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, is inzicht verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied.

Op 6 maart 2023 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd (droog, bewolkt, 5 graden Celsius, 3 Bft) door een deskundig ecooloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Aan de hand van de verspreidingsgegevens en de veldbezoeken is beoordeeld voor welke beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is in het onderzoeksgebied. Dit is beschreven in paragraaf 5.2.

Er is door het plangebied en de omgeving gelopen om te beoordelen of deze geschikt is voor beschermde soorten.

Indien de onderzoeksresultaten voldoende zekerheid geven over het voorkomen van beschermde soorten, worden de mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten bepaald. In het geval dit op basis van de verkregen onderzoeksgegevens niet mogelijk is, wordt aangegeven welke vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader soortgericht onderzoek, moeten plaatsvinden. Hieronder is per soortgroep het voorkomen en de effectbeoordeling beschreven. Indien negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, zijn de te nemen vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader onderzoek en het nemen van voorzorgs- of mitigerende maatregelen, beschreven in paragraaf 5.3.

4.2 Aanwezige of te verwachten wettelijk beschermde soorten

4.2.1 Vaatplanten

Voorkomen

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat binnen een afstand van circa 1 kilometer rondom het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van beschermde flora. Het plangebied valt binnen het (grote) verspreidingsgebied van glad biggenkruid, muurvaren en schubaren (Verspreidingsatlas, 2023). In het plangebied zijn verschillende soorten aanwezig zoals gewone braam. Deze soorten duiden op een (zeer) voedselrijke en verstoorde bodem. Het ontbreekt in het plangebied dan ook aan geschikte groeilocaties voor soorten van voedselarme omstandigheden zoals glad biggenkruid. In het plangebied ontbreekt het ook aan muren die geschikte groeilocaties bieden voor muurvaren of schubvaren. Het voorkomen van deze en andere onder de Wnb beschermde vaatplanten is daarom op voorhand uitgesloten.

Effectbeoordeling

Door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen van beschermde planten zijn negatieve effecten op beschermde planten op voorhand uitgesloten. Overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb is daarom niet aan de orde.

4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat er in het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van grondgebonden zoogdieren. Verder zijn binnen een straal van circa 1 kilometer van het plangebied waarnemingen bekend van bever, egel, gewone zeehond, konijn, steenmarter, veldmuis en vos. Op grote afstand van het plangebied zijn ook boommarter, bosmuis, bunzing, dwergmuis, huisspitsmuis, ree, veldmuis, vos, wezel en woelrat waargenomen. Verder valt het plangebied binnen het (grove) verspreidingsgebied van aardmuis, bunzing, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, haas en hermelijn.

Het plangebied is vrij geïsoleerd gelegen van ander groen in een stedelijke omgeving en is hierdoor voor meerdere beschermde soorten lastig tot niet te bereiken. Het plangebied betreft een klein gebied, gescheiden door een doorgaande weg. Daarnaast ontbreekt het in het plangebied aan grotere groenstroken, bosplantsoen en water. Door de geïsoleerde ligging en de omstandigheden in het plangebied ontbreekt het aan geschikt leefgebied voor bever, boommarter, gewone zeehond, ree, vos en woelrat. Deze soorten kunnen in het plangebied daarom op voorhand worden uitgesloten. Hieronder wordt ingegaan op soorten waarvan op voorhand niet is uitgesloten dat deze in het plangebied kunnen voorkomen. Hier is onderscheid gemaakt tussen beschermde vrijgestelde en beschermde niet-vrijgestelde soorten.

Steenmarter

De steenmarter komt voornamelijk voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig ook in grote steden. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De soort heeft vaak zijn verblijfplaats in gebouwen, zoals op zolders, in kruipruimtes, spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. Echter, ook boomholtes, takkenhopen en dichte struwelen waar weinig verstoring is, zijn geschikt als voortplantingsplaats of verblijfplaats voor de steenmarter (Zoogdiervereniging, 2023). In het plangebied en de directe omgeving hiervan ontbreekt het aan geschikte verblijfplaatsen voor de soort. Zo heeft het gebouw in het plangebied een plat dak en is de spouwmuur van het gebouw niet toegankelijk.

In het plangebied zijn enkele stroken met bramen aanwezig. Mogelijk vormen deze een geschikt onderdeel van het leefgebied van de steenmarter. In het verleden is al nader onderzoek uitgevoerd na de aanwezigheid van steenmarter³. Tijdens dit onderzoek is gedurende 6 weken camera-onderzoek eenmaal een steenmarter waargenomen. Omdat het hier slechts om een eenmalige waarneming gaat is het mogelijk dat het een zwervend exemplaar betreft. Het is echter niet uitgesloten dat het plangebied geschikt is voor steenmarter. Doordat het ontbreekt aan geschikte verblijfplaatsen betreft het geen essentieel leefgebied.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Voor meer algemeen voorkomende zoogdieren waaronder aardmuis, bunzing, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, rosse woelmuis, veldmuis en wezel geldt dat ze in het plangebied en de omgeving hiervan kunnen voorkomen. Het plangebied is voor deze soorten mogelijk geschikt. Door de geïsoleerde ligging en beperkte mate tot dekking zijn er voor soorten als bunzing, hermelijn en wezel geen geschikte verblijflocaaties. Wel is de aanwezigheid van een enkel passerend of foeragerend exemplaar niet uit te sluiten.

³ Houtdijker, J, den; Herik, R, van den; (2020) Nader onderzoek beschermde soorten Roseknoop te Rotterdam. Habitus BV.

Effectbeoordeling

Steenmarter

Tijdelijke en permanente effecten

De steenmarter kan incidenteel worden waargenomen in het plangebied. Het plangebied zelf vormt, door het ontbreken van geschikte rust- en voortplantingsplaatsen, geen essentiële functie voor de soort. Zowel tijdelijke als permanente negatieve effecten op de soort zijn daarom op voorhand uitgesloten.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Verschillende algemeen voorkomende soorten kunnen gedurende de werkzaamheden negatieve effecten ondervinden zoals vernietiging van verblijfplaatsen en doden van individuen. Voor deze soorten geldt dat ze door de provincie Zuid-Holland bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn vrijgesteld van ontheffingsplicht ten aanzien van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb. Het aanvragen van een ontheffing is daarom niet nodig. Wel dienen negatieve effecten op deze soorten als gevolg van het voornemen te allen tijde voorkomen of zo veel mogelijk beperkt te worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen. Deze voorzorgsmaatregelen staan beschreven in paragraaf 5.3. Na de werkzaamheden blijft er in de directe omgeving van het plangebied nog voldoende geschikt alternatief leefgebied voor deze soorten behouden, permanent negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

4.2.3 Vleermuizen

Voorkomen

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat er geen waarnemingen van vleermuizen in het plangebied bekend zijn. Binnen een straal van 1 kilometer van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis. In een ruimere omgeving vanaf het plangebied zijn ook laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis bekend. Verder valt het plangebied binnen de bekende verspreiding van gewone grootoorvleermuis en kleine dwergvleermuis.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten (zoals rosse vleermuis) en gebouwbewonende soorten (zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis). Een aantal soorten maken zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

In het plangebied ontbreekt het aan gebouwen en bomen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. In het plangebied zijn nauwelijks bomen aanwezig. De aangetroffen bomen zijn gedurende het veldbezoek onderzocht op spleten en hopen die potentieel geschikte verblijfplaatsen kunnen bieden voor vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen. Verder worden vanwege de typologie van het gebouw geen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen verwacht. Zo ontbreekt het aan spleten of andere openingen in het gebouw, is de spouwmuur niet toegankelijk en ontbreekt het aan ventilatiegaten of openingen ter hoogte van het dak.

Vliegroutes

In het plangebied ontbreekt het aan lange aaneengeschaalde, lijnvormige elementen als bomenrijen, of waterelementen, waardoor een functie als vliegroute voor vleermuizen uitgesloten is.

Foerageergebied

De begroeiing in het plangebied is minimaal en beschutting in de vorm van struiken en bomen is niet aanwezig in het plangebied. In het plangebied zijn kleine stroken met bramen aanwezig daarnaast is er één boom aanwezig. Mogelijk is het plangebied hierdoor marginaal geschikt voor vleermuizen om te foerageren. Verder is in de omgeving van het plangebied voldoende al dan niet geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen. In deze gebieden is namelijk meer variatie aan structuur aanwezig. Het is dan ook uitgesloten dat het plangebied onderdeel is van een essentieel foerageergebied van vleermuizen.

Effectbeoordeling

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

Tijdelijke en permanente effecten

Er zijn in het plangebied geen geschikte gebouwen of bomen aanwezig die kunnen functioneren als verblijfplaats. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen zijn uitgesloten.

Vliegroutes en foerageergebied

Tijdelijke effecten en permanente effecten.

Er zijn in het plangebied geen geschikte lijnvormige elementen aanwezig die dienst kunnen doen als vliegroute. Negatieve effecten op vliegroutes zijn uitgesloten. Het plangebied is mogelijk geschikt als niet essentieel foerageergebied. Er is echter voldoende geschikt alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving. Negatieve effecten van het voornemen op vliegroutes en foerageergebied zijn daarmee uitgesloten.

4.2.4 Broedvogels

Voorkomen

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat in het plangebied waarnemingen bekend zijn van grasmus, heggemus, huismus, merel en zwarte roodstaart. Het betreft hierbij allemaal baltende/zingende individuen. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van verschillende soorten broedvogels met zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde nesten.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Deze nesten zijn beschermd omdat ze jaarrond worden gebruikt, of omdat een soort zeer honkvast is en er elk jaar naar terugkeert en moeilijk in staat is om een nieuw nest te maken. Dit kan zowel gaan om soorten die broeden in bebouwing als om soorten die broeden in bomen. Van de volgende broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn vanuit de literatuur waarnemingen bekend binnen een straal van circa 1 kilometer van het plangebied: buizerd, gierzwaluw, huismus en ooievaar. Op groter afstand zijn ook ransuil, roek, slechtvalk en sperwer bekend.

De bebouwing in het plangebied is niet geschikt voor broedvogels met een jaarrond beschermd nest. Zo ontbreekt het bij de bebouwing aan geschikte dakpannen, dakgoten, kieren en spleten voor gebouw-bewonende vogels zoals huismus en gierzwaluw. Wel is er tijdens het plangebied een (oud) eksternest aangetroffen in een boom (zie Figuur 5-1). De betreffende boom is te laag om geschikte locatie te vormen als broedplaats voor slechtvalk. In de bomen in en nabij het plangebied zijn gedurende het veldbezoek geen geschikte nesten voor jaarrond beschermde soorten zoals roofvogels aangetroffen. De boom met het eksternest is relatief klein daarnaast bevindt het nest zich niet op een typische locatie voor bijvoorbeeld buizerd (langs de stam of in een hoge boomkroon). Het nest is daardoor ongeschikt voor buizerd om uit te bouwen. Sporen van het uitbouwen van het nest zoals vers groen en afgebroken taken ontbraken tevens tijdens het veldbezoek. De aanwezigheid van potentieel jaarrond beschermde nesten van buizerd, gierzwaluw, huismus, ooievaar, roek, sperwer en slechtvalk is daarom op voorhand uitgesloten.

Vogels zonder jaarrond beschermd nest

Nabij het plangebied zijn verschillende soorten waargenomen zonder een jaarrond beschermd nest. Het plangebied biedt door de aanwezigheid van struiken en bomen geschikt broedbiotoop voor vogels zonder jaarrond beschermd nest. Tijdens het veldbezoek is een (oud) eksternest waargenomen, zie Figuur 5-1. Het voorkomen van nesten van algemene broedvogels in en nabij het plangebied is niet uitgesloten.

Figuur 5-1. Aangetroffen nest van ekster in het plangebied.

Effectbeoordeling

Vogels zonder jaarrond beschermd nest

Tijdelijke effecten

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd gedurende het broedseizoen kunnen broedvogels in en nabij het plangebied worden verstoord. Daarnaast kunnen nesten worden beschadigd en/of vernietigd en kunnen individuen worden verwond en/of gedood. Dit zijn overtredingen van artikel 3.1, lid 1, 2 en 4, van de Wnb. Het aanvragen van een ontheffing is niet mogelijk, optredende effecten op broedvogels moeten op voorhand voorkomen worden, bijvoorbeeld door het werken buiten de broedperiode.

Permanente effecten

In de omgeving van het plangebied blijven voldoende alternatieve broedlocaties voor algemene broedvogels aanwezig. Permanent negatieve effecten zijn daarom op voorhand uitgesloten. Overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb is niet aan de orde. Het nemen van voorzorgsmaatregelen is niet noodzakelijk.

4.2.5 Vissen

Voorkomen

In het plangebied en de directe omgeving hiervan ontbreekt het aan open wateren. Het voorkomen van beschermde vissen in het plangebied kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Door afwezigheid van beschermde vissen in het plangebied zijn negatieve effecten op beschermde vissen als gevolg van het voornemen op voorhand uitgesloten.

4.2.6 Amfibieën

Voorkomen

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat in een straal van circa 1 kilometer van het plangebied waarnemingen bekend zijn van bruine kikker en groene kikker (soort onbekend). Op ruimere afstand van het plangebied zijn ook alpenwatersalamander, gewone pad, meerkikker en vuursalamander bekend. Verder valt het plangebied binnen het (grove) bekende verspreidingsgebied van bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander.

In het plangebied ontbreekt het aan open water waardoor het voorkomen van geschikte voortplantingslocaties van amfibieën kan worden uitgesloten. Het gebied is matig geschikt voor algemene voorkomende amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad. Het voorkomen van niet-vrijgestelde amfibieënsoorten, zoals vuursalamander (geheel buiten natuurlijke verspreidingsgebied), Alpenwatersalamander (vanwege ontbreken van geschikt leefgebied) en rugstreeppad (geen waarnemingen binnen een afstand van 5 kilometer) wordt niet verwacht.

Effectbeoordeling

Door het voornemen kunnen vaste verblijfplaatsen van algemeen voorkomende amfibieën worden beschadigd en/of vernietigd. Daarnaast kunnen individuen worden verwond en/of gedood. Dit zijn overtredingen van artikel 3.10, lid 1a en 1b, van de Wnb. Verschillende algemene amfibieënsoorten zijn door de provincie Zuid-Holland vrijgesteld van ontheffingsplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dienen negatieve effecten op deze soorten zoveel mogelijk voorkomen of beperkt te worden door het nemen van maatregelen.

4.2.7 Reptielen

Voorkomen

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat er geen waarnemingen bekend zijn van beschermde reptielen binnen een straal van circa 1 kilometer van het plangebied. In de bredere omgeving is de ringslang waargenomen. De ringslang komt voor in waterrijk gebied veelal gelegen in de overgang tussen zandgrond naar veen of kleigebieden. Dergelijke habitat komt niet voor binnen het plangebied. Het plangebied valt ook niet binnen het (grove) bekende verspreidingsgebied van andere beschermde reptielen. Daarnaast ontbreekt het in het plangebied aan water, open bossen, ruige bermen en heidevelden en is er daarom geen geschikt leefgebied voor reptielen aanwezig.

Effectbeoordeling

Door het ontbreken van geschikt leefgebied voor reptielen in en rondom het plangebied zijn negatieve effecten als gevolg van het voornemen op voorhand uitgesloten.

4.2.8 Ongewervelden

Voorkomen

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat binnen een straal van circa 1 kilometer van het plangebied geen strikt beschermde ongewervelden zijn waargenomen. In de ruimere omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gevlekte witsnuitlibel, iepenpage en rivierrombout. Het plangebied valt daarnaast binnen het (groe) bekende verspreidingsgebied van grote vos.

In Nederland wordt de rivierrombout vooral langs grote rivieren aangetroffen. De larvenhabitat bestaat uit zandige substraten in ondiepe, onbegroeide, stromingsluwe riviertrajecten. In de genormaliseerde rivieren worden dergelijke larvenhabitats voornamelijk tussen kribben aangetroffen. Waar zich achter de stromingsluwe delen van de kribben zand ophoopt ontstaan strandjes waar de meeste larvenhuidjes worden gevonden (Vlinderstichting, 2023). De meeste gevlekte witsnuitlibellen komen voor bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. Vaak bestaat de vegetatie uit een combinatie van riet of lisdodde met krabbescheer en een veld van ondergedoken waterplanten. De vennen en bosplassen waar voortplanting plaatsvindt, zijn (deels) omringd door bomen en hebben een matige tot rijke oevervegetatie (Vlinderstichting, 2023). In het plangebied ontbreekt het aan wateren waardoor het voorkomen van essentieel leefgebied van rivierrombout en gevlekte witsnuitlibel in het plangebied is uitgesloten.

De iepenpage komt vooral voor in (vochtige) bossen, bosranden, parken en tuinen. De soort heeft de iep als waardplant. In het plangebied zijn geen iepen aanwezig. Daarmee ontbreekt geschikt habitat voor de soort. (Vlinderstichting 2023). De grote vos kwam voor op voedselarme zandgronden, in de duinen en in Zuid-Limburg. De soort werd acuut met uitsterven bedreigd, maar wordt tegenwoordig weer vaker gezien. De grote vos komt voor in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Voor de overwintering moeten er geschikte plaatsten, zoals holle bomen of stapels hout aanwezig zijn. De soort legt vooral eitjes op iep, maar ook op zoete kers en sommige wilgensoorten (Vlinderstichting, 2023). Door het ontbreken van holle bomen of stapels hout ontbreekt het in het plangebied aan geschikte overwinteringsplaatsen van grote vos. Als deze wel in de ruime omgeving van het plangebied aanwezig zijn is het mogelijk dat de soort incidenteel in het plangebied wordt aangetroffen. Van de soort is namelijk bekend dat deze grote afstanden af kunnen leggen. Het is daarentegen uitgesloten dat het plangebied onderdeel is van essentieel leefgebied van grote vos.

Ook voor andere beschermde ongewervelden ontbreekt het in het plangebied aan geschikt leefgebied. Geschikte waardplanten en bomen zijn afwezig en ook andere specifieke omstandigheden zoals bloemrijke graslanden, permanent stromende beken met goed ontwikkelde oevervegetaties of rivieren en grote beken met plekken waar zand of slib is afgezet zijn afwezig in het plangebied.

Effectbeoordeling

In het plangebied ontbreekt het voor beschermde ongewervelden aan essentieel leefgebied waardoor negatieve effecten op deze soorten als gevolg van het voornemen op voorhand zijn uitgesloten.

4.3 Conclusie en advies wettelijk beschermde soorten

Het plangebied en de directe omgeving daarvan voorziet op grond van de geraadpleegde verspreidingsgegevens en de aanwezige habitats niet in leefgebied van krachtens de Wnb beschermde vaatplanten, vissen, reptielen en ongewervelden. Het overtreden van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroepen is daarom uitgesloten. Het uitvoeren van nader onderzoek en het aanvragen van een ontheffing voor het voornemen is niet noodzakelijk.

In het plangebied en de directe omgeving hiervan komen mogelijk wel grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, broedvogels en amfibieën voor. Voor zowel algemeen voorkomende zoogdieren als amfibieën geldt dat ze door de provincie Zuid-Holland zijn vrijgesteld van ontheffingsplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dienen negatieve effecten op deze soorten als gevolg van het voornemen voorkomen of zo veel mogelijk beperkt te worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen. Het plangebied is daarnaast ook minimaal geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er zijn voldoende alternatieven in de omgeving. Mogelijk komen daarnaast algemene broedvogels voor in het plangebied. Negatieve effecten op deze soorten, en daarmee het overtreden van verbodsbepalingen uit de Wnb, dienen te worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen zoals het werken buiten het broedseizoen. De voorzorgsmaatregelen moeten worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Voorzorgsmaatregelen en algemene zorgplicht (ex. Artikel 1.11 van de Wnb)

In deze paragraaf zijn voorzorgsmaatregelen voorgesteld voor soorten waar (mogelijk) negatieve effecten op te verwachten zijn. Daarnaast wordt beschreven of aanvullend onderzoek noodzakelijk is en in welke vorm dit dient te gebeuren. Voor alle soorten geldt de algemene zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden zoveel als mogelijk overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Bij nachtelijke werkzaamheden wordt aangepaste verlichting gebruikt die gericht is op de bouwplaats en niet op het omringende landschap. Veel algemene en beschermde diersoorten zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- In de groene delen van het plangebied wordt (indien betreden nodig is) één richting opgewerkt, zodat kleine (zoog)dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek of richting drukke infrastructuur) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben;
- De aannemer maakt enkel gebruik van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden en ontziet daarbij plaatsen met begroeiing en/of beplanting zoveel mogelijk. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een erkend ecooloog.

Broedvogels

Ontheffing voor vernietiging van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het nemen van maatregelen om (langdurige) verstoring of vernietiging van broedgevallen te voorkomen noodzakelijk is. Het verstoren van broedgevallen van vogels met en zonder jaarrond beschermde nesten is te voorkomen door:

- Buiten het broedseizoen te werken, of;
- Te zorgen dat buiten de verstoringsafstand van de broedgevallen gewerkt wordt.

Aanvullend geldt voor algemeen voorkomende soorten dat er in het broedseizoen gewerkt kan worden indien voorafgaand aan het broedseizoen de broedbiotoop voor vogels ongeschikt gemaakt wordt en/of;

- De werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een, voor zover mogelijk, constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringsafstand “automatisch” bepaald wordt: vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringsafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.
- Een ecooloog kan het plangebied vrijgeven. Voorafgaand aan de werkzaamheden kan een erkend ecooloog het plangebied inspecteren op broedgevallen. Bij afwezigheid van broedende vogels vrijgave van het werkterrein door de ecooloog;

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken, zijn niet “waterdicht”; het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels te voorkomen.

Vleermuizen

Om het verstoren van foeragerende of overvliegende vleermuizen te voorkomen zijn de volgende maatregelen nodig:

- De aanlegwerkzaamheden bij daglicht uit te voeren van zonsopkomst tot zonsondergang of bij nachtelijke werkzaamheden aangepaste verlichting te gebruiken die gericht is op de bouwplaats en niet op het omringende landschap.
- Bovenstaande maatregel is van toepassing indien gewerkt wordt in de actieve periode van vleermuizen, indien buiten de actieve periode van vleermuizen gewerkt wordt, dus in de winterrustperiode van half november t/m half maart, zijn geen aanvullende maatregelen nodig en kan regulier licht worden toegepast, met de aantekening dat het voorkomen van verstrooiing naar de omgeving ook in de winterperiode nodig blijft ten aanzien van leefgebieden van bijvoorbeeld zoogdieren en vogels.
- De toekomstige verlichting na inrichting van het gebied te beperken tot het hoognodige daarbij uitstraling na de omgeving te voorkomen.

5 Toetsing wettelijk beschermde houtopstanden

In dit hoofdstuk is beoordeeld of een kapmelding nodig is voor het kappen van de houtopstand zoals bedoeld in de Wnb.

5.1 Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde houtopstanden

Voor het onderdeel Houtopstanden is onderzocht of de bescherming van houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb, binnen het project van toepassing is. Hiervoor is gebruik gemaakt van de webviewer van de provincie Zuid-Holland (2023). Op grond van de aard van de ingreep en ligging ten opzichte van de bebouwde kom houtopstanden is bepaald of en welke vervolgstappen nodig zijn.

5.2 Voorgenomen kapomvang en beoordeling

De wettelijke bescherming van houtopstanden vanuit de Wet natuurbescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de komgrenzen Wet natuurbescherming en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (10 are) of bestaan uit meer dan 20 bomen. Na raadplegen van de webviewer van de provincie Zuid-Holland is gebleken dat het plangebied binnen de bebouwde kom is gelegen.

In de gemeente Rotterdam geldt dat een omgevingsvergunning voor het kappen van bomen moet worden aangevraagd bij het kappen van bomen met een stamomtrek van meer dan 50 centimeter gemeten op 130 centimeter hoogte vanaf de grond. In de algemene plaatselijke verordening van de gemeente zijn enkele uitzonderingen opgenomen wanneer het aanvragen van een vergunning niet noodzakelijk is. Bij het verlenen van de vergunning kan het bevoegd gezag de voorwaarde verbinden voor herplant van de bomen. Als er voor het voornemen bomen gekapt moeten worden is het mogelijk dat hiervoor een omgevingsvergunning aangevraagd moet worden bij de gemeente Rotterdam. In het plangebied zijn geen monumentale bomen aanwezig.

5.3 Conclusie wettelijk beschermde houtopstanden

Er is geen sprake van de kap van houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Wnb. Als er voor het voornemen bomen gekapt moeten worden dan moet hier mogelijk wel een omgevingsvergunning voor worden aangevraagd.

6 Toetsing planologisch beschermde gebieden

In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied planologisch beschermde NNN- zijn gelegen en is beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn.

6.1 Werkwijze onderzoek naar planologisch beschermde gebieden

Het NNN-beleid is vastgelegd in de Omgevingsverordening, hierin zijn de regels opgenomen waaraan ruimtelijke plannen van gemeenten moeten voldoen. Bij dit onderdeel is onderzocht of het plangebied in of nabij het NNN ligt. Hiervoor is gebruik gemaakt van de webviewer van de provincie Zuid-Holland (2023). Op grond van de aard van de ingreep en de afstand tot beschermde gebieden wordt bepaald of en welke vervolgstappen nodig zijn.

6.2 Ligging plangebied ten opzichte van het Natuurnetwerk

In Figuur 6-1 is te zien dat het plangebied niet in NNN-gebied ligt en hier ook niet direct aan grenst. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op circa 800 meter ten noordoosten van het plangebied.

Figuur 6-1. De ligging van het plangebied (blauw omlijnd) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

6.3 Toetsing Omgevingsverordening Provincie Zuid-Holland NNN

Conform het NNN-toetsingskader dienen ingrepen die binnen het NNN plaatsvinden getoetst te worden op effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Het plangebied ligt niet binnen het NNN en ligt op ruime afstand van NNN. Negatieve effecten op NNN als gevolg van het voornemen zijn daarom uitgesloten. Er is daarom ook geen sprake van compensatieplicht of eventuele andere vervolgstappen ten aanzien van het NNN.

6.4 Conclusie toetsing planologisch beschermde gebieden

Het voornemen tast de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN-gebieden niet aan. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

7 Conclusie en aanbevelingen

7.1 Gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Oude Maas en ligt op 6,8 kilometer afstand van het plangebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten verzuring en vermessing niet op voorhand uitgesloten. Vanwege het vervallen van de partiële vrijstelling dient voor het voornemen voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstof in de gebruiksfase gelijk of meer dan 0,01 N mol/ha/j is, zijn vervolgstappen in het kader van de Gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

7.2 Soortenbescherming

Binnen het plangebied zijn beschermde vaatplanten, vissen, reptielen en ongewervelden afwezig. Het uitvoeren van nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Het plangebied is geschikt voor meer algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën. Deze soorten zijn door de provincie Zuid-Holland vrijgesteld van ontheffingsplicht ten aanzien van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dienen negatieve effecten op deze soorten als gevolg van het voornemen voorkomen of zo veel mogelijk beperkt te worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

Het plangebied is daarnaast geschikt voor algemene broedvogels. Verder kan het plangebied door vleermuizen gebruikt worden als (niet-essentieel) foerageergebied. Negatieve effecten op deze soorten, en daarmee het overtreden van verbodsbepalingen uit de Wnb, dienen te worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen. De voorzorgsmaatregelen moeten worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Het ecologisch werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden op locatie aanwezig te zijn en de mensen in het veld dienen op de hoogte te zijn van de inhoud van het ecologisch werkprotocol.

7.3 Houtopstanden

Er is geen sprake van de kap van houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Wnb. Als er voor het voornemen bomen gekapt moeten worden dan moet hiervoor mogelijk wel een omgevingsvergunning (bij de gemeente Rotterdam) voor worden aangevraagd.

7.4 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied is niet gelegen binnen NNN. Het voornemen tast de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN-gebieden dan ook niet aan. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

Literatuur

FLORON (2023), informatie over planten, via FLORON Verspreidingsatlas, <https://www.verspreidingsatlas.nl>.

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2023a), informatie over de ligging en begrenzing van verschillende Natura 2000-gebieden via: <https://www.natura2000.nl/>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2023b), informatie mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden via: <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Nationale Databank Flora en Fauna, waarnemingen afgelopen 10 jaar, via: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>.

Provincie Zuid-Holland (2022a). Komgrenzen Wet Natuurbescherming, provincie Zuid-Holland. Geraadpleegd op 7 maart 2023 via https://geo.ozhz.nl/?@Komgrenzen_ZH_Wnb

Provincie Zuid-Holland (2023b). Natuurnetwerk Nederland, geraadpleegd op 6 maart 2023 via <https://pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=698b578f8bf34f5ab624e1f2ae687199&extent=33428.9852%2C415026.1883%2C131473.1813%2C477053.1124%2C28992>

Raad van State (2022). Uitspraak 202107079/1/R4 over vervallen partiële vrijstelling stikstofdepositie, d.d. 2 november 2022

RAVON (2022), algemene informatie over amfibieën en reptielen en verspreidingsgegevens via: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.

STOWA (2022), algemene informatie over amfibieën en reptielen en verspreidingsgegevens via: <http://soortprotocol flora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocol flora-enfaunawet.pdf>

Verspreidingsatlas (2022), via: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuiswerkgroep Nederland (2023), algemene informatie over verschillende soorten vleermuizen via: www.vleermuis.net.

Vlinderstichting (2023), algemene informatie over verschillende soorten vlinders: <http://vlinderstichting.nl/vlinders>

Vlinderstichting (2023), algemene informatie over verschillende soorten libellen: <http://vlinderstichting.nl/libellen>

Vogelbescherming (2023), informatie over verschillende soorten vogels, via: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels>.

Zoogdiervereniging (2023), informatie over de verspreiding en ecologie van zoogdiersoorten, via: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>.

Bijlage 1: Juridisch- en Beleidskader

A1 Inleiding Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van Natura 2000-gebieden en bepaalde soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). De wet bevat regels voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten en de belangrijkste natuurgebieden in Nederland. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen ten aanzien van de jacht en houtopstanden.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wnb in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en Habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wnb sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming.

A1.1 Natura 2000 (Wnb hoofdstuk 2)

Het onderdeel Gebiedsbescherming (H2) van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Hoewel het de meest strikte vorm van juridische bescherming betreft, heeft deze wet daardoor vaak een beperkte reikwijdte, die zich beperkt tot de grenzen van een Natura 2000-gebied en uitsluitend die natuurwaarden ten aanzien waarvan daarbinnen instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Voor elk van de in het kader van Natura 2000 aangewezen gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, nader uitgewerkt in een beheerplan, die gelden als toetsingskader. Uitgaande van die instandhoudingsdoelstellingen dient nagegaan te worden of sprake is van conflicten met het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en zo ja, of de wezenlijke kenmerken en waarden van een Natura 2000-gebied in het geding zijn. Voorgaande geldt sinds 29 mei 2019 ook weer onverkort voor effecten ten gevolge van depositie van stikstof, gevat onder de storingsfactor “Verzuring en Vermesting door stikstof uit de lucht (3 & 4)”; de generieke Passende Beoordeling voor het PAS, waarin rekening werd gehouden met de verschillende bron- en herstelmaatregelen, is niet langer bruikbaar als beoordelingskader.

Bij de beoordeling van effecten op instandhoudingsdoelstellingen is ook zogenoemde externe werking van belang. Dat wil zeggen dat ook beschouwd moet worden in hoeverre voorgenomen activiteiten buiten Natura 2000-gebieden negatieve effecten hebben op in deze gebieden geldende instandhoudingsdoelstellingen. In zoverre is de reikwijdte van de Wet natuurbescherming onbegrensd, zo volgt uit staande jurisprudentie. In geval van emissie en depositie van stikstof is dit bijvoorbeeld relevant. Vaak vindt de emissie plaats (ver) buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied, maar daalt de stikstof neer in Natura 2000-gebieden waar deze negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen die daar gelden.

Hoe werkt een beoordeling voor Natura 2000-gebieden?

Voor projecten of plannen waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat deze, rekening houdend met externe werking en gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, dient in een oriënterende fase onderzocht te worden of het voornemen significante negatieve effecten kan hebben. Vaak heeft deze oriënterende fase de vorm van een zogenoemde Voortoets waarin ten minste voor elk van de storingsfactoren uit de Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2020) wordt nagegaan of deze relevant is (aan de orde is) en zo ja of negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Indien op grond van de Voortoets niet kan worden uitgesloten dat een voornemen uitgaande van de instandhoudingsdoelstellingen (significant) negatieve effecten kan hebben, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. De resultaten van dit onderzoek dienen te worden neergelegd in een Passende Beoordeling.

In de Passende Beoordeling wordt de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt om in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen na te gaan welke effecten aan de orde zijn, waarbij mitigerende maatregelen (maatregelen die de effecten terugdringen) meegenomen mogen worden, om zo waar mogelijk het optreden van effecten uit te sluiten.

Voor projecten of handelingen waarvan uit de Passende Beoordeling volgt dat ze afzonderlijk of in cumulatie kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken kan geen vergunning worden verleend, tenzij een zogenoemde ADC-toets (die formeel geen onderdeel is van de Passende Beoordeling) succesvol kan worden doorlopen. De stappen die volgordekelijk allemaal succesvol moeten worden doorlopen zijn dan:

- Er zijn geen Alternatieve oplossingen met minder gevolgen voor het gebied.
- Het project is nodig om Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Overigens gelden als Dwingende redenen van groot openbaar belang alleen die gronden, die zijn vastgelegd in de Europese Habitat- of Vogelrichtlijn.
- De nodige Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

A1.2 Beschermde soorten (Wnb hoofdstuk 3)

De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Voor alle in het wild levende planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb artikel 1.11. Deze plicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk worden voorkomen, en dat bij de inrichting aandacht wordt besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

Beschermingsregimes

Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

- *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb)*
Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2 van de Wnb)*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- *Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3 van de Wnb)*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten van nature voorkomend in Nederland.

Verbodsbepalingen

Elk van de beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van deze verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 (van de Wnb) zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie Tabel 1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Wnb wordt bepaald of beschermde plant- en diersoorten kunnen voorkomen in het onderzoeksgebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Tabel 1. Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	
Art. 3.1 lid 4 Het is verboden vogels opzettelijk te storen.	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 5 Opzettelijk storen is niet verboden indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden en is een ontheffing nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden per beschermingsregime. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Wnb geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit.

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is het bevoegd gezag

voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Het bevoegd gezag voor dit project is Zuid-Holland. Voor sommige soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen op basis van Provinciale Staten vastgestelde provinciale verordeningen. De vrijgestelde soorten in Zuid-Holland zijn in Tabel 2 weergegeven. De algemene zorgplicht (artikel 1.11) blijft wel te allen tijde van toepassing.

Tabel 2. Soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen in Provincie Zuid-Holland.

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibieën
Aardmuis	Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Haas	Veldmuis	Gewone pad
Bunzing	Hermelijn	Vos	Kleine watersalamander
Dwergmuis	Huisspitsmuis	Wezel	Meerkikker
Dwergspitsmuis	Konijn	Woelrat	Bastaardkikker (middelste groene kikker)
Egel	Ree		

Voorzorgs- en mitigerende maatregelen

Indien door voorzorgsmaatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Het gaat erom dat de voorzorgsmaatregel zorgt dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort blijft behouden en de betreffende soort niet gedood, verwond of verstoord wordt.

De voorzorgsmaatregelen worden als randvoorwaarde meegegeven aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is, dan dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de optredende effecten te verzachten. Omdat sprake is van het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen, moet een ontheffing worden aangevraagd. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

Opzettelijkheid

In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant".

Wezenlijke invloed

Met de term 'wezenlijke invloed' wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort. Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zelf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de huidige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.

A1.3 Bescherming van houtopstanden (Wnb hoofdstuk 4)

In de Wnb is de bescherming van houtopstanden geregeld. Het doel van de regels met betrekking tot houtopstanden onder de Wnb is de instandhouding van het bosareaal. Om deze doelstelling te realiseren blijven de meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod ingeval van houtkap bestaan. De kap dient daarbij wel nog steeds een bepaalde omvang en locatie te hebben. Enkel houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom worden gereguleerd.

De voormalige boswet is grotendeels overgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Bij de kap van ten minste 10 are of meer dan 20 bomen is een kapmelding verplicht. De Wet natuurbescherming hanteert het principe van 1-op-1 compensatie, beter bekend als de herplantplicht. Dunningswerkzaamheden in het kader van natuurbeheer of boskap ten behoeve van realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied zijn in beginsel vrijgesteld van herplantplicht, maar dienen wel gemeld te worden. Verder zijn bijvoorbeeld fruitboomgaarden, lijnvormige beplantingen van wilgen of populieren, kerstbomen en houtopstanden op erven en tuinen vrijgesteld van bescherming.

Meldplicht ten aanzien van de voorgenomen kap

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie. In artikel 4.2 is namelijk opgenomen dat het verboden is een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. De provincie kan bij verordening regels stellen over de melding, bedoeld in het eerste lid. Deze regels kunnen in elk geval betrekking hebben op de gegevens die bij de melding worden verstrekt, de termijn waarbinnen de melding wordt gedaan, en de wijze waarop de melding wordt gedaan.

Herplantplicht en vrijstellingsmogelijkheid

Een eigenaar moet binnen drie jaren na het vellen of het tenietgaan van de houtopstand zorgdragen voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen over de bosbouwkundig verantwoorde wijze van herbeplanting, bedoeld in het eerste lid.

Gedeputeerde staten kan ontheffing verlenen van het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Deze regels kunnen onder meer betrekking hebben op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de gevelde houtopstand.

Kapverbod

De melding vergemakkelijkt de controle op de uitvoering van deze plicht tot herbeplanting en maakt het mogelijk voor gedeputeerde staten om een kapverbod op te leggen. Het kapverbod kan door gedeputeerde staten telkens voor ten hoogste vijf jaar worden opgelegd ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

A2 Planologische gebiedsbescherming (NNN)

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland, voorheen Ecologische Hoofdstructuur, is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones.

A2.1 “Nee, tenzij”

De bescherming van deze waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde “nee, tenzij”-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan (‘nee’) als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten vereist.

De provincie beschermt het NNN via het ruimtelijk beleid om ervoor te zorgen dat de omvang en kwaliteit van deze gebieden niet afneemt. Dit is geregeld in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Hoofddlijn is daarbij dat nieuwe ontwikkelingen in het NNN per saldo niet mogen leiden tot significante aantasting van het NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken (Nee tenzij. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve natuurgevolgen in het Natuurnetwerk Nederland zijn niet toegestaan (‘nee’), tenzij groot openbaar belang en het ontbreken van alternatieven aangetoond is. Het Nee-tenzij komt uit het rijksbeleid en is uitgewerkt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en Verordening (PRV).

A2.2 Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze zijn te vinden in het “Natuurbeheerplan” van de betreffende provincie, de Index Natuur en Landschap en de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden voor zover de onder het Natuurnetwerk Nederland aangewezen gebieden ook in een Natura 2000-gebied liggen.

De vraag wanneer sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden kan in het kader van het Natuurnetwerk Nederland niet in algemene zin beantwoord worden. In ieder geval worden alle plannen of projecten die ertoe leiden dat een deel van het netwerk een andere bestemming moet krijgen en daardoor uit de begrenzing moet worden gehaald als significant aangemerkt.